

en persoonlijke herinneringen zijn de sprekende getuigen van het eervol aandeel van het Rijnland in de ontwikkeling der geneeskunst.

Een ook voor het ondeskundig publiek aantrekkelijk beeld van de geneeskunde in den loop der eeuwen geven veertien diorama's met meesterlijk gesneden houten beelden, grootendeels aan bekende historische afbeeldingen ontleend, waarbij de kunstenaar evenwel van een slaafsche navolging heeft afgezien en op gelukkige wijze aan zijn persoonlijke moderne opvatting in het klasieke voorbeeld uiting heeft gegeven. Hierdoor verheffen deze diorama's, die door de forsche gesneden figuren, de harmonische kleurverhoudingen en de inscenering, die het detail aan de stemming heeft durven opofferen, het oog treffen, zich verre boven vele andere, die het ideaal van een verzorgd poppenkast tooneel benaderen. Het is te wenschen, dat dit voortreffelijk werk een langer leven toebedeeld worde. De deerniswekkende groep der leprozen, de krijgshaftige figuur van den 16de-eeuwschen „Feldscher" voor een middeleeuwsche versterkte stad, de rommelige binnenkamer van den chirurgijn, de door pest geteisterde stad, waarin een paar figuren van zieken en celbroeders een atmosfeer van benauwing en doodsangst weten op te wekken, verdienen een waardige blijvende plaats.

Andere afdelingen, waar de geschiedkundige zich op zijn plaats voelt, zijn die der tandheelkunde met een prachtverzameling oude prenten, boeken en instrumenten en het HIRSCHWALD'sche Bücherhaus, waarvan de eerste zaal aan de geschiedenis is gewijd en van allerlei kostbare en zeldzame oude werken voorzien is, die op de meest welwillende manier ter inzage worden gegeven.

In het „Haus des Arztes" stelt de kunsthandel A. W. SCHULGEN te Dusseldorf een uitgezochte verzameling photo's en reproducties van schilderijen met geneeskundige onderwerpen ten toon, die een goeden indruk geven van de nauwe banden tusschen genees- en schilderkunst. Ook andere afdelingen zooals die, waar de sport is gehuisvest, geven de geschiedenis haar gerechte deel, terwijl in een middeleeuwsch kruidentuintje de oude geneeskrachtige gewassen, wier teelt door de kloosters bevorderd is, de herinnering aan de kinderjaren der artsenijskunst verlevendigen.

Het uiterlijk der stad Düsseldorf waar ruim gebouwde nieuwe uitgestrekte wijken met fraaie parken en beplantingen de oude goed bewaarde kern omsluiten, geeft een beeld van den indruk, dien mijn bezoek heeft achtergelaten; bij de artsen van het Rijnland doen de eischen van onzen tijd geen afbreuk aan hun belangstelling voor het verleden onzer kunst.

Gorinchem, November 1926.

M. A. VAN ANDEL.

INGEZONDEN.

HET NIEUWE PORTRET VAN VESALIUS.

In het verslag van de vergadering, in welke ik mijn voordracht hield over een onbekend portret van ANDREAS VESALIUS in de Uffizi te Firenze, is een kleine onjuistheid ingeslopen, die ik gaarne verbeterd zag.

Medegedeeld wordt, dat het bewuste schilderij door mij aan VAN CALCAR zou zijn toegeschreven. Dit is niet zoo. Ik heb het bewuste schilderij zelf niet gezien, maar dr. HOOGWERFF, directeur van het Nederlandsch historisch instituut te Rome, heeft het critisch onderzocht, op grond van welk onderzoek hij tot het besluit kwam, te doen te hebben met een portret van de hand van JAN STEVEN VAN CALCAR, VESALIUS' medewerker.

Dit zou dan het derde portret van VESALIUS zijn, dat door een Nederlander geïdentificeerd zou zijn (DANIELS, JAN VETH en DE FEYFER).

Geldermalsen, 4 November 1926.

F. M. G. DE FEYFER,